

Den tyske Rigskansler betonedede under den omtalte Forhandling i det preussiske Herrehus Ønsket om et godt nabovenligt Forhold til Danmark. Dette Ønske deles — som jeg før har haft Lejlighed til at udtale — fuldt ud af den danske Regering, og jeg er overbevist om, at man i alle Partier herhjemme forstaar den store Betydning heraf.

Rigskansleren nævnede de Vanskeligheder, chauvinistiske Bevægelser i saa Henseende volder; han udtalte, at den tyske Regering opmærksomt følger Skærpselsen af de nationale Modsætninger ved den sønderjydske Bevægelse i Danmark og ved „officielle danske Personer“s Deltagelse deri, og han tilføjede, at den tyske Regering med alt Eftertryk har bragt Tilfælde, der er blevet den bekendt, paa Tale overfor den danske Regering, og at denne da, „som det er en Selvfølge i Forholdet mellem ligeberettigede Nationer“, i hvert Tilfælde har draget Omsorg for at afhjælpe det omhandlede Forhold.

Det er selvforstaaeligt, at den danske Regering — i Overensstemmelse med international Skik og Brug — i hvert saadant Tilfælde har foranstaltet fornøden Undersøgelse, og at den har taget sig af Sagen, hvor den maatte anerkende Henvendelsens Berettigelse. Paa samme Maade optræder den preussiske Regering overfor tilsvarende Henvendelser fra den danske Regering. Et Eksempel derpaa er nylig kommet til Offentlighedens Kundskab gennem Udenrigsministeriets Meddelelser om Sønderborg-Sagen. Den Art venskabelige Meningsudvekslinger er intet nyt; de er velkendte mellem andre Stater, hvis Territorium grænser til hinanden; de har stadig fundet Sted under de vekslende danske Regeringer, saaledes som det tidligere er oplyst af min højtærede Forgænger under Forhandlingen her i Tinget den 14. Februar 1912 og siden af mig ved Finanslovforhandlingen den 23. Oktober 1913. Under saadanne Drøftelser har den nuværende Regering ladet sig lede af de samme Synspunkter, som min højtærede Forgænger den 14. Februar 1912 frestillede overfor dette høje Ting, og som fandt enstemmig Tilslutning i Tinget. Af begge Staters Regeringer behandles Hestillinger af denne Art saaledes paa en Maade, der er „en Selvfølge i Samkvæmmet mellem ligeberettigede Nationer“. Selv om der ifølge det foreliggende Referat af Herrehusdebatten synes at have været Mulighed for en Misforstaaelse, vilde jeg finde

det i vort Lands velforstaaede Interesse, om man lagde Vægt paa overfor Almenheden at understrege det rette Forhold snarere end at se en Ydmygelse for Danmark, hvis internationale Anseelse og Værdighed det er alle Danskes Bestræbelse at hævde.

Man kan ikke lukke Øjnene for, at der for Tiden i Forbindelse med Nationalitetskampen er en voksende Agitation i visse Kredse i Tyskland mod Danmark. Fra denne Side søger man ofte at fremstille det, som om den private Virksomhed, der udfoldes her i Landet for Bevarelsen af dansk Sprog og Kultur hos dansktalende Nordslesvigere, skulde være forbundet med Tanker af politisk Natur. Deltagerne i denne Virksomhed vil bestemt afvise al saadan Mistanke; de forstaar utvivlsomt, at den traktatmæssig bestaaende Tilstand fuldt ud skal respekteres. Men det er en Kendsgerning, at der af og til fremkommer Udtalelser, der kan mistydes eller i alt Fald bruges mod os. Vanskelighed kan det saaledes volde, at man i Tyskland, som i adskillige andre Stater, har en anden og strengere Opfattelse af Statens Ansvar for Udtalelser af dens Embedsmænd end den, der er herskende hos os. Regeringen forsommer selvfølgelig ikke overfor Henvendelser om saadanne Udtalelser at gøre opmærksom paa denne traditionsmæssige Forskel i Opfattelsen, men den gør ogsaa Regning paa, at danske Embedsmænd vil føle deres Ansvar og bestræbe sig for at undgaa alt, der kan skabe Vanskeligheder for den danske Stat.

Det er af Vigtighed for os, at der overalt i Udlandet hersker fuld Tillid til, at vi vil handle i Overensstemmelse med vor traditionelle Neutralitetspolitik. Men til at fæstne denne Tillid er det ikke nok, at Regering og Rigsdag, naar Lejlighed gives, tilkendegiver deres Villie til at føre en saadan Politik. Det er ogsaa fornødent, at man fra alle Sider i vort Folk medvirker til at fæstne Forstaaelsen af, at alle Retninger i det danske Folk er overtydede om, at en Neutralitetspolitik uden Hældning til nogen Side er en Betingelse for den Sikring af den danske Stats Selvstændighed, som er Formaalet for vor Udenrigspolitik.

Hammerich: Paa mine Meningsfællers Vegne skal jeg udtale, at vi føler os fuldt tilfredsstillede ved den højtærede Ministers Redegørelse for den danske Regerings Holdning under Forhandlingerne